

Opsiyonlar(2)

Ders 20

Finansal Yönetim 15.414

Bugün

Opsiyonlar

- Opsiyon fiyatlama
- Uygulamalar: Kur riski ve dönüştürülebilir bonolar

Okuma

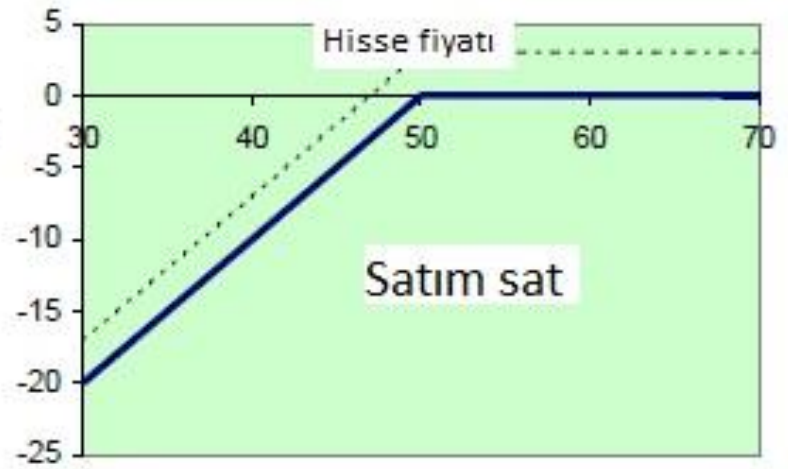
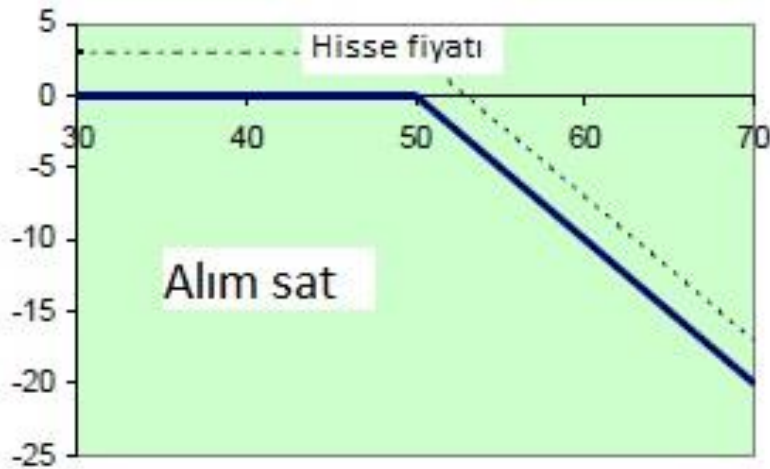
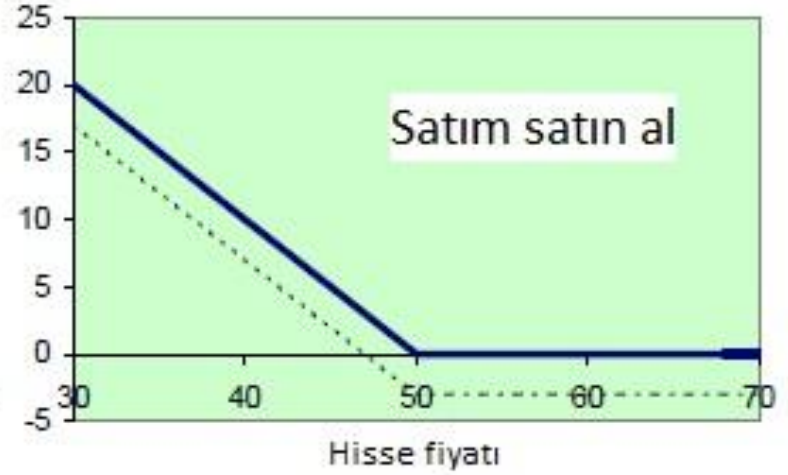
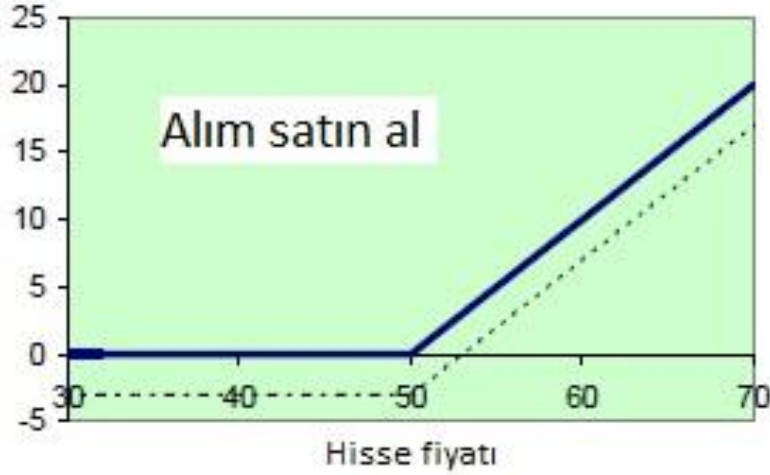
- Brealey ve Myers, Bölüm 20, 21

Opsiyonlar

Elinde bulunduran kişiye belli bir varlığı belli bir fiyatta alım (call) veya satım (put) hakkı sağlar.

- Kullanım fiyatı
- Vade tarihi
- Amerikan veya Avrupa tipi
- Asli değerli, başabaş, asli değersiz

Opsiyon ödemeleri (kullanım fiyatı = 50\$)

Değerleme

Opsiyon fiyatlaması

Beklenen nakit akışlarını nasıl tahmin ederiz ve uygun iskonto oranı nedir?

Bilinmesi gereken iki formül

- Alım satım paritesi
- Black-Scholes formülü*

*Fisher Black ve Myron Scholes

Alım-satım paritesi

Alım ve satım fiyatları arasındaki ilişkidir

$$P + S = C + BD(X)$$

S = Hisse fiyatı

P = Satım fiyatı

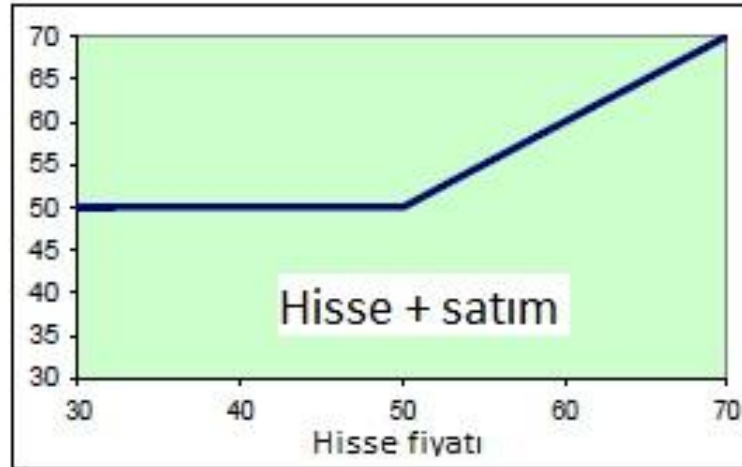
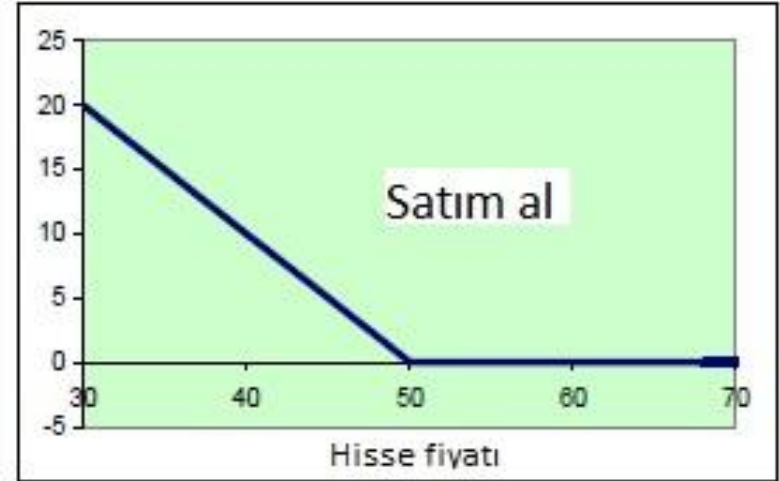
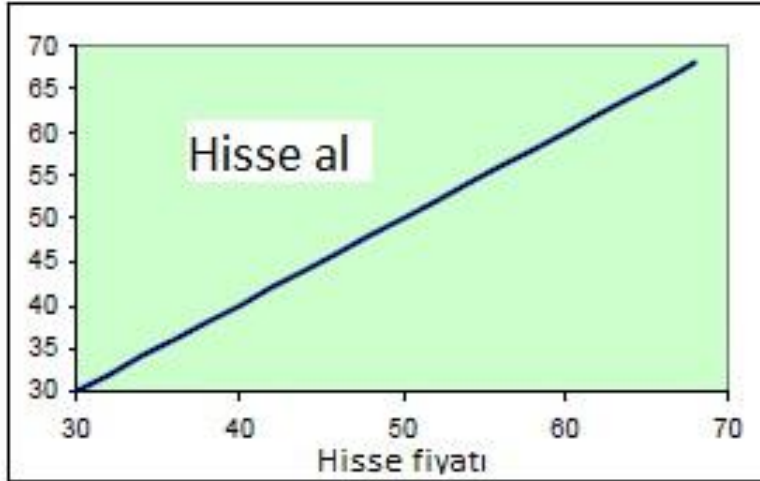
C = Alım fiyatı

X = Kullanım fiyatı

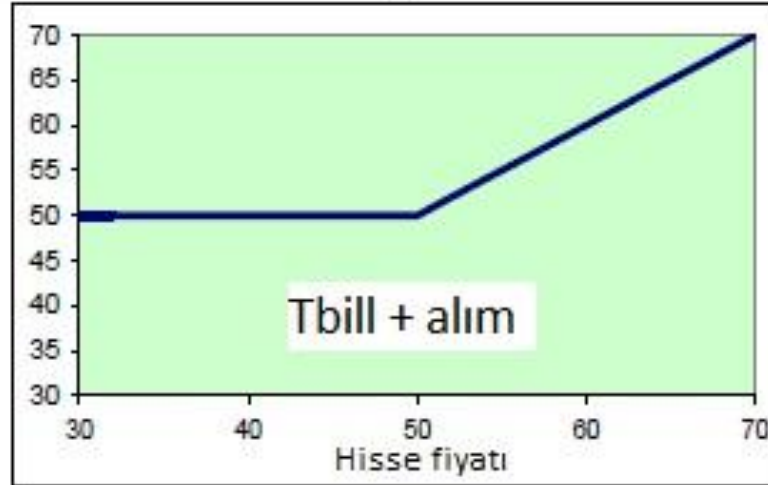
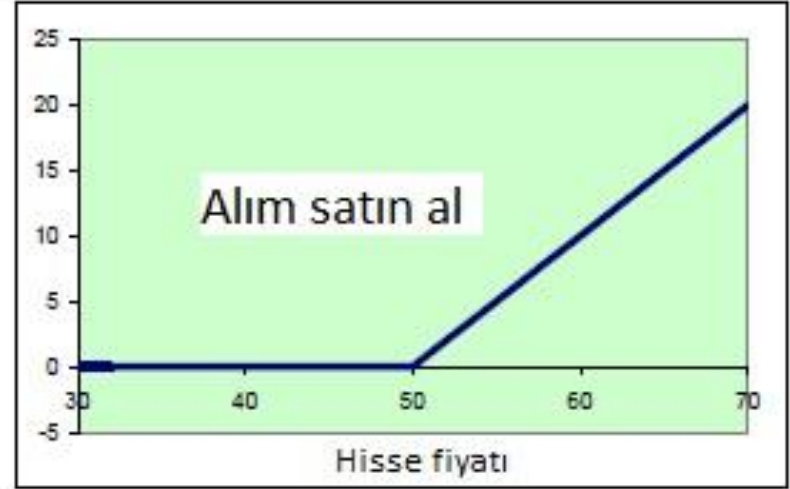
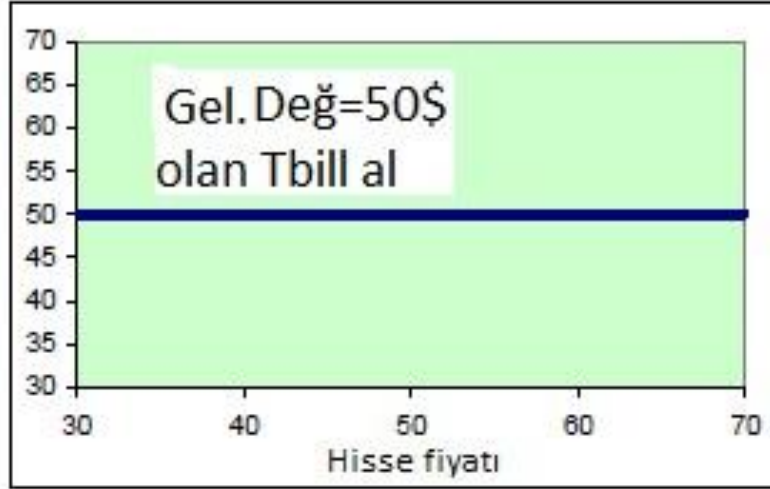
$BD(X) = X\text{\$}'ın bugünkü değeri = X / (1+r)^t$

r = risksiz getiri oranı

Opsiyon stratejileri: Hisse + satım

Opsiyon stratejileri: Hazine bonosu(Tbill) + alım

Örnek

Perşembe günü, CBOE, 20 \$ kullanım fiyatlı Ekim vadeli Cisco alım(call) opsiyonları (her biri 100 hisse için) 0,30 \$dan satıldı. Cisco'nun bugünkü fiyatı 17,83 \$. Aynı kullanım fiyatı ve vadesindeki satım opsiyonlarının fiyatı ne olmalı?

Alım-satım paritesi

$$P = C + BD(X) - S$$

$$C = 0,30 \$, S = 17,38 \$, X = 20,00 \$$$

$$R = \text{senelik } \%1 \rightarrow \text{opsiyonun süresinde } \%0,15$$

$$(\text{Satım opsiyonu}) P = 0,30 + 20 / 1,0015 - 17,83 = 2,44 \$$$

Black-Scholes

Alım opsiyonunun fiyatı

$$C = S \times N(d_1) - X e^{-rT} N(d_2)$$

S = hisse fiyatı

X = kullanım fiyatı

r = risksiz getiri oranı (senelik, sürekli bileşik faiz)

T = vadeye süre, sene olarak

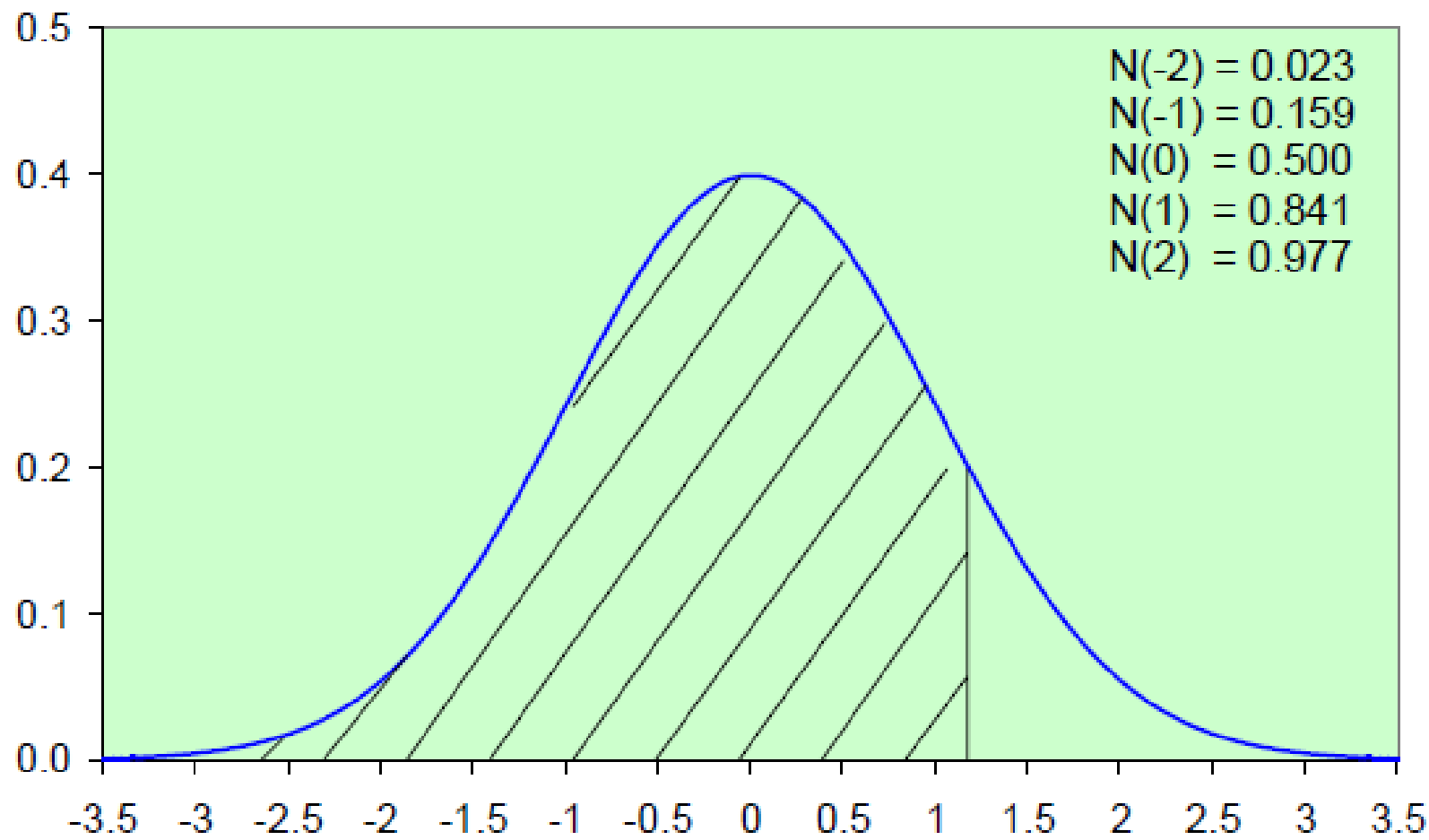
$$d_1 = \frac{\ln\left(\frac{S}{X}\right) + \left(r + \frac{\sigma^2}{2}\right)T}{\sigma\sqrt{T}}$$

$$d_2 = d_1 - \sigma\sqrt{T}$$

N(.) = standart normal bir değişkenin d_1 veya d_2 den az olma olasılığı

σ = hisse getirisinin yıllık standart sapması

Kümülatif normal dağılım

Örnek

CBOE'de Cisco alım opsiyonları işlem görür. Bu opsiyonların kullanım fiyatı 20 \$ ve 2 ay sonra vadeleri geliyor. Eğer Cisco'nun hisse fiyatı 17,83 \$'sa opsiyonların değeri nedir? Hisse fiyatı 19,00 \$'a çıkarsa ne olur? Ya 20,00'ye?

Black-Scholes

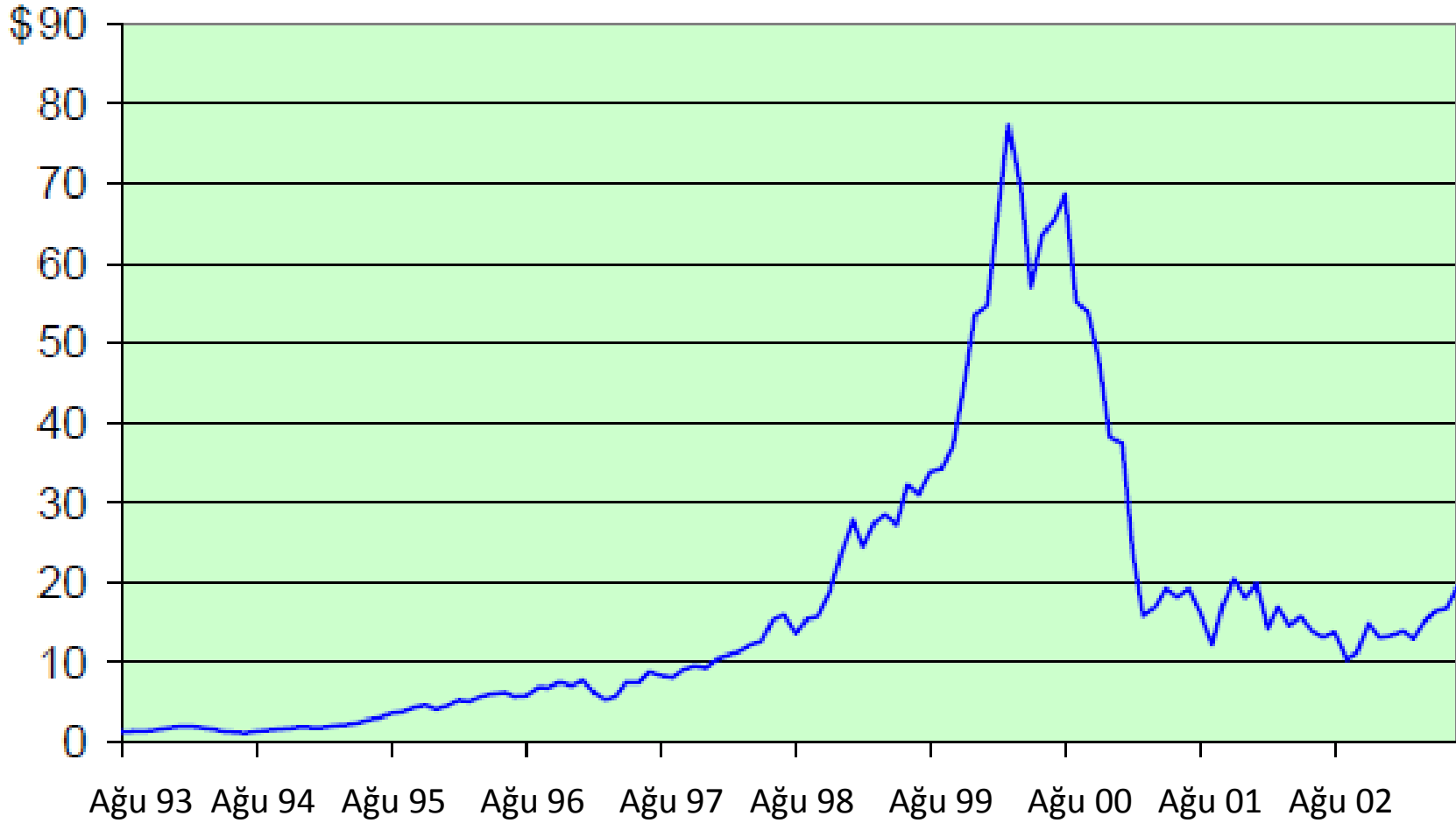
$$S = 17,83, X = 20,00, r = 1,00, T = 2 / 12, \sigma_{2003} = \%36,1$$

$$d_1 = \frac{\ln\left(\frac{S}{X}\right) + \left(r + \frac{\sigma^2}{2}\right)T}{\sigma\sqrt{T}} = -0,694$$

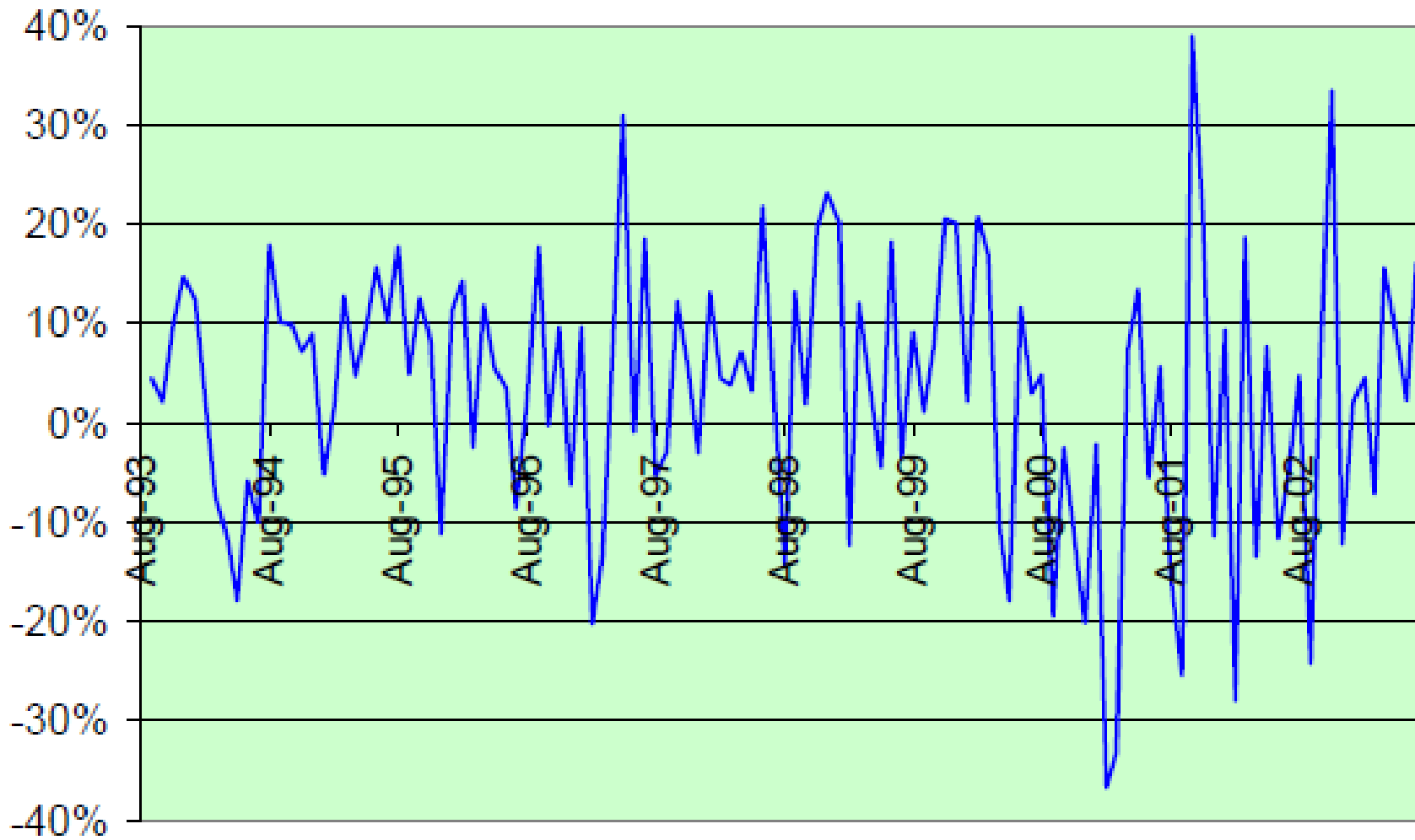
$$d_2 = d_1 - \sigma\sqrt{T} = -0,842$$

$$\text{Alım fiyatı (C)} = S \times N(d_1) - X e^{-rT} N(d_2) = 0,35\$$$

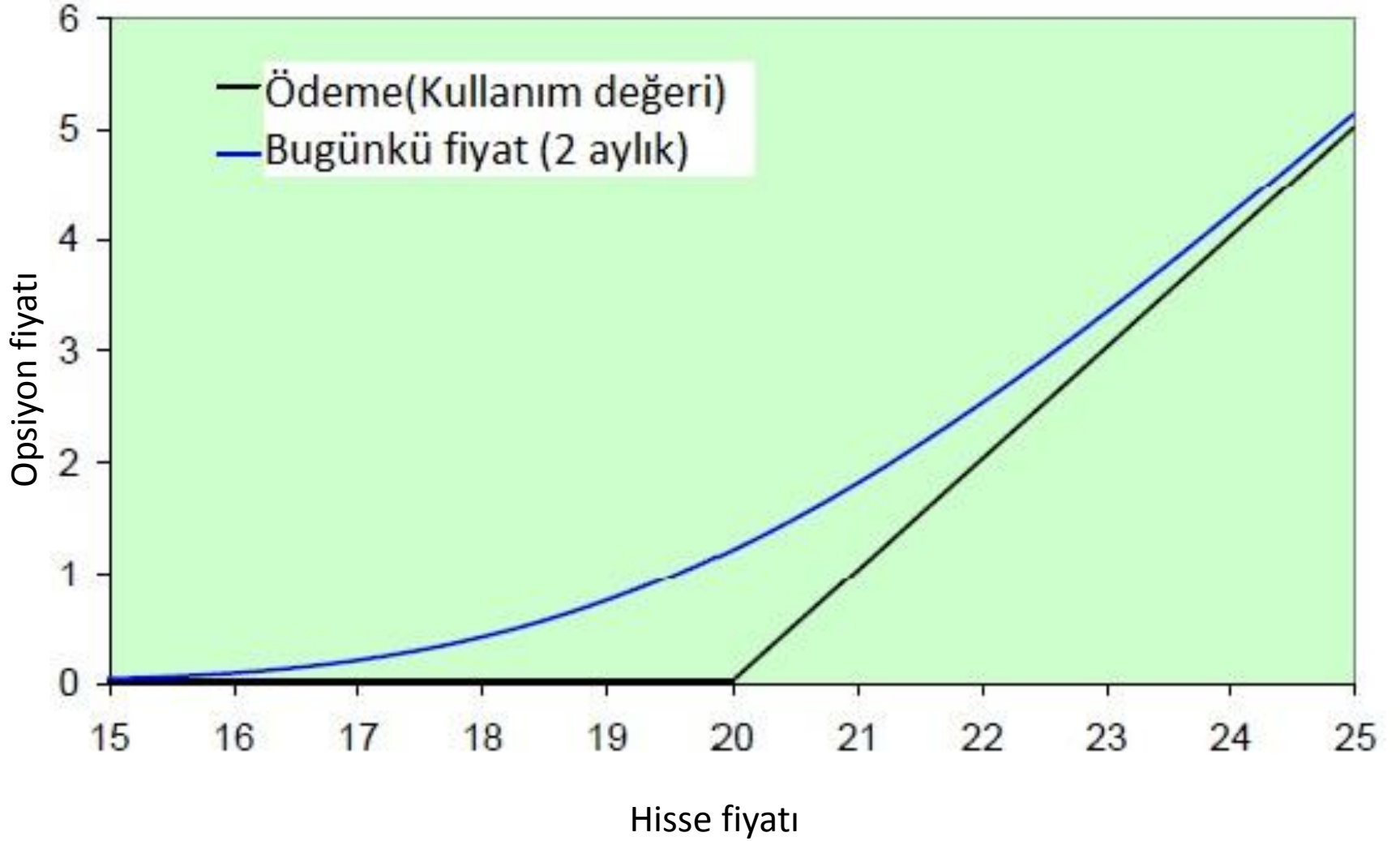
Cisco hisse fiyatı, 1993 - 2003

Cisco getiriler, 1993 - 2003

Cisco opsiyon fiyatları

Opsiyon fiyatlaması

Opsiyon fiyatlarını etkileyen faktörler

Opsiyon fiyatları S , X , T , σ^2 , r , D ye bağlıdır

	Alım opsiyonu	Satım opsiyonu
Hisse fiyatı (S)	+	-
Kullanım fiyatı(X)	-	+
Vadeye zaman(T)	+	+
Hisse fiyatı volatilitesi(σ^2)	+	+
Faiz oranı(r)	+	-
Temettüleri(D)	-	+

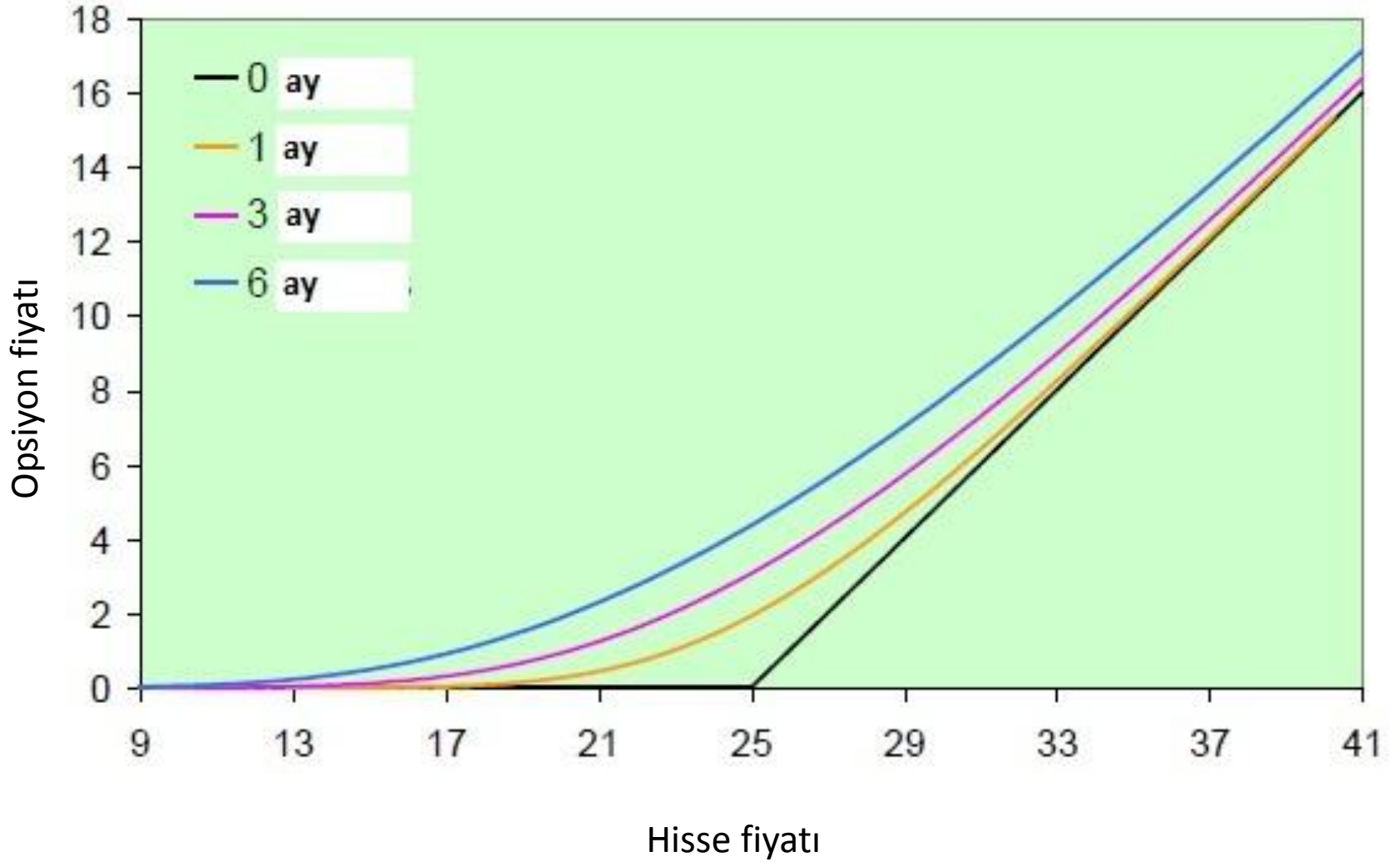

Örnek 2

Alım opsiyonu fiyatı, $X = 25$ \$, $r = \%3$

Vadeye zaman	Hisse fiyatı	StSapma	Alım opsiyonu
T = 0.25	\$18	30%	\$0.02
	25	30	1.58
	32	30	7.26
	18	50	0.25
	25	50	2.57
	32	50	7.75
T = 0.50	18	30	0.14
	25	30	2.29
	32	30	7.68
	18	50	0.76
	25	50	3.67
	32	50	8.68

Cisco opsiyon fiyatları

Black-Scholes'un kullanımı

Uygulamalar

- Kur riskinden korunma
- Dönüştürülebilir borcu fiyatlama

Kur riski

ABD'de merkezi olan firmanız İngiltere'deki Jaguar PLC'ye oto parçaları üretiyor. Gelecek sene parça sağlamak için 18,2 milyon £ değerinde bir anlaşma imzaladınız. Ödeme kesin ve gelecek senenin sonunda yapılacak.

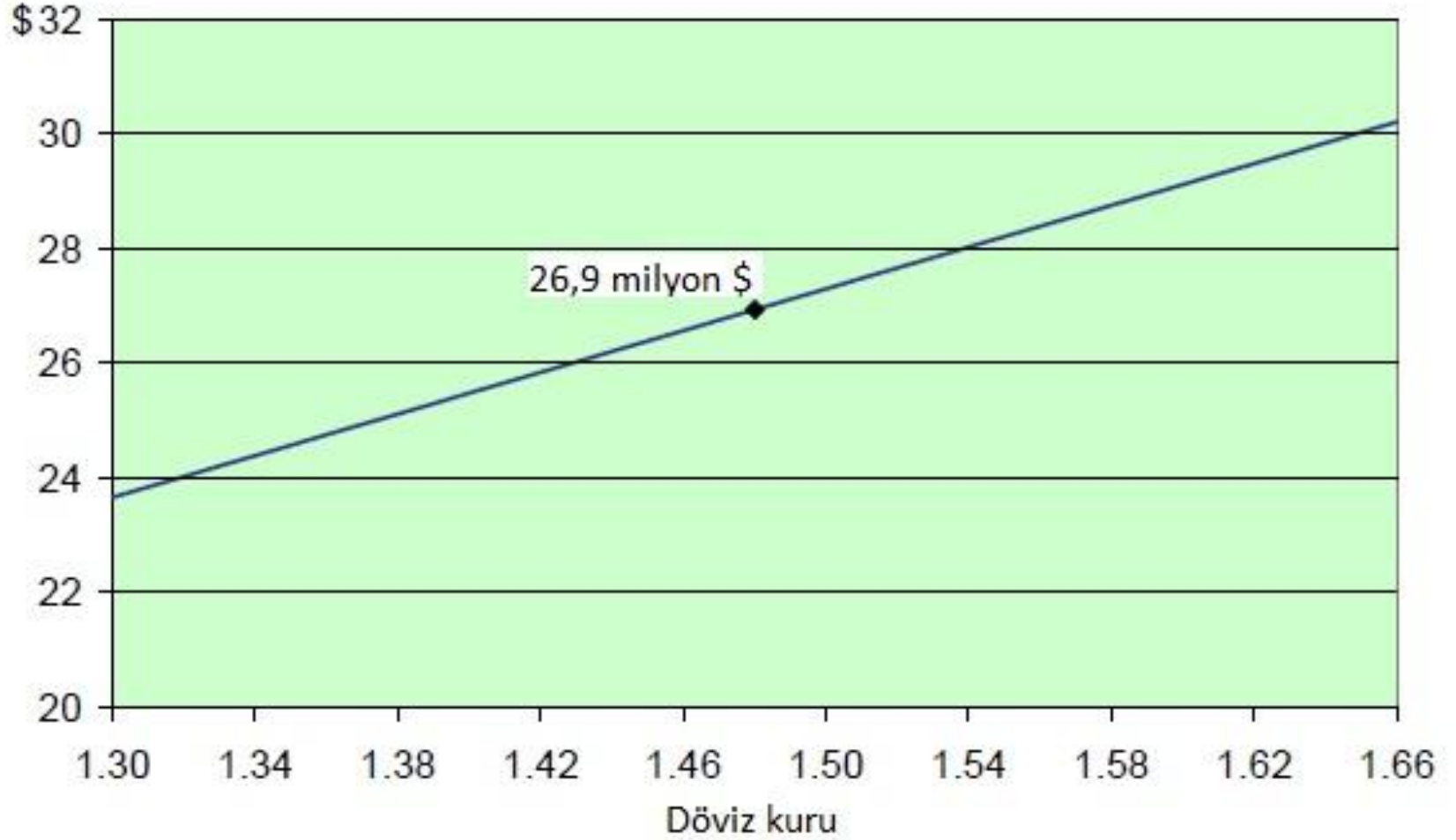
Güncel \$ / £ kuru $S_{\$/\pounds} = 1,4794$.

Kurlardaki dalgalanmalar \$ gelirlerinizde ne etki yapar? Bu riskten nasıl korunursunuz?

S $\$/\pounds$, Ocak 1990 – Eylül 2001

$S_{\$/\pounds}$ in fonksiyonu olarak \$ gelirler

Kur riski

Forward sözleşmesi (Alivre sözleşme)

1 senelik forward kur = 1,4513

18,2 x 1,4513 = 26,4 milyon dolarlık geliri garantiler

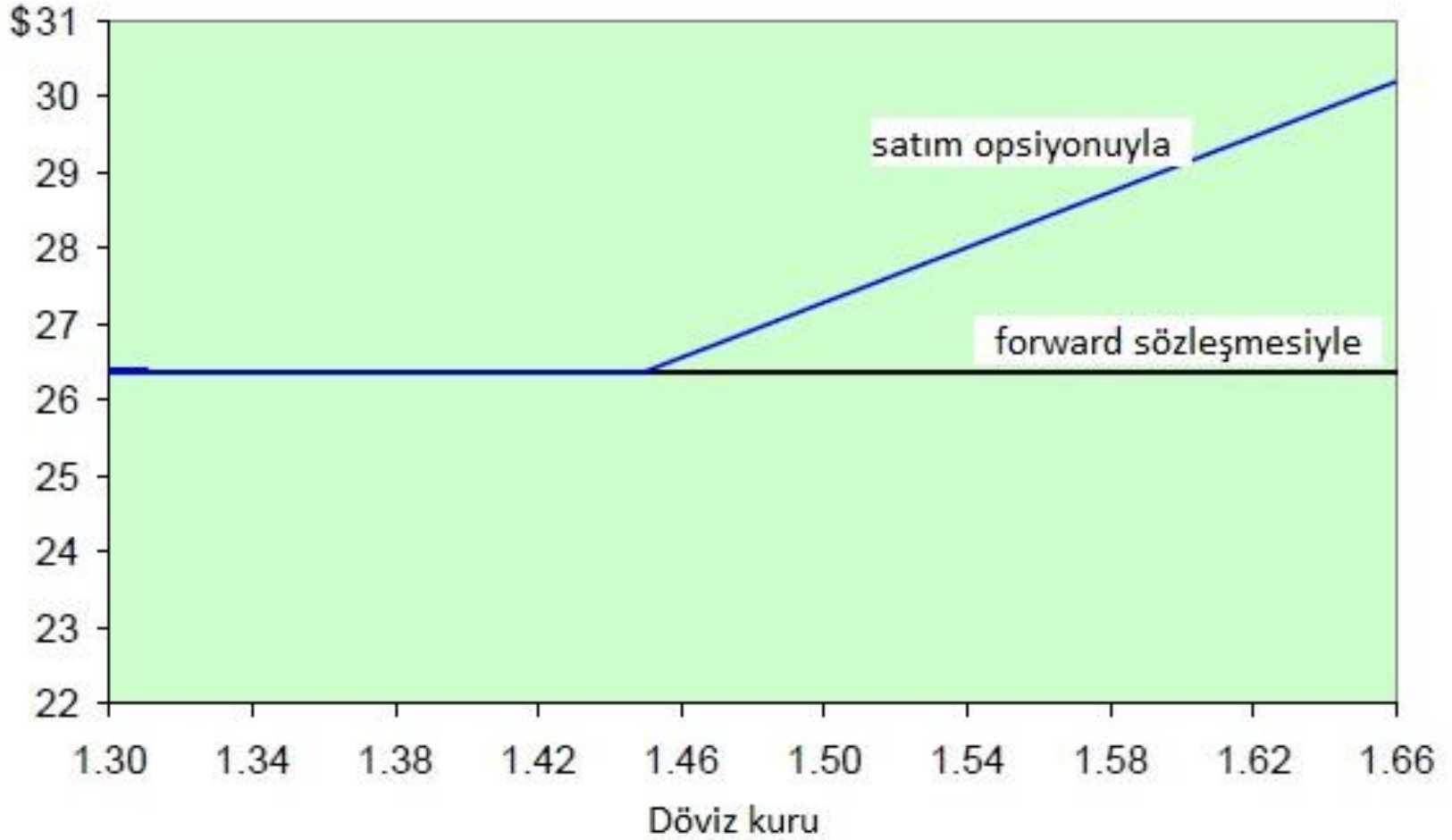
Satım opsiyonu

$S = 1,4794$, $\sigma = \% 8,3$, $T = 1$, $r = \% -1,8^*$

Kullanım fiyatı	En az Gelir	Opsiyon Fiyatı	Toplam maliyet (x 18,2)
1,35	24,6 mil \$	0,012 \$	221859 \$
1,40	25,5 mil \$	0,026 \$	470112 \$
1,45	26,4 mil \$	0,047 \$	862771 \$

*Kurlar için Black-Scholes sadece kabaca bir tahmindir, $r = r_{ing} - r_{ABD}$

$S_{\$/\pounds}$ in fonksiyonu olarak \$ gelirler

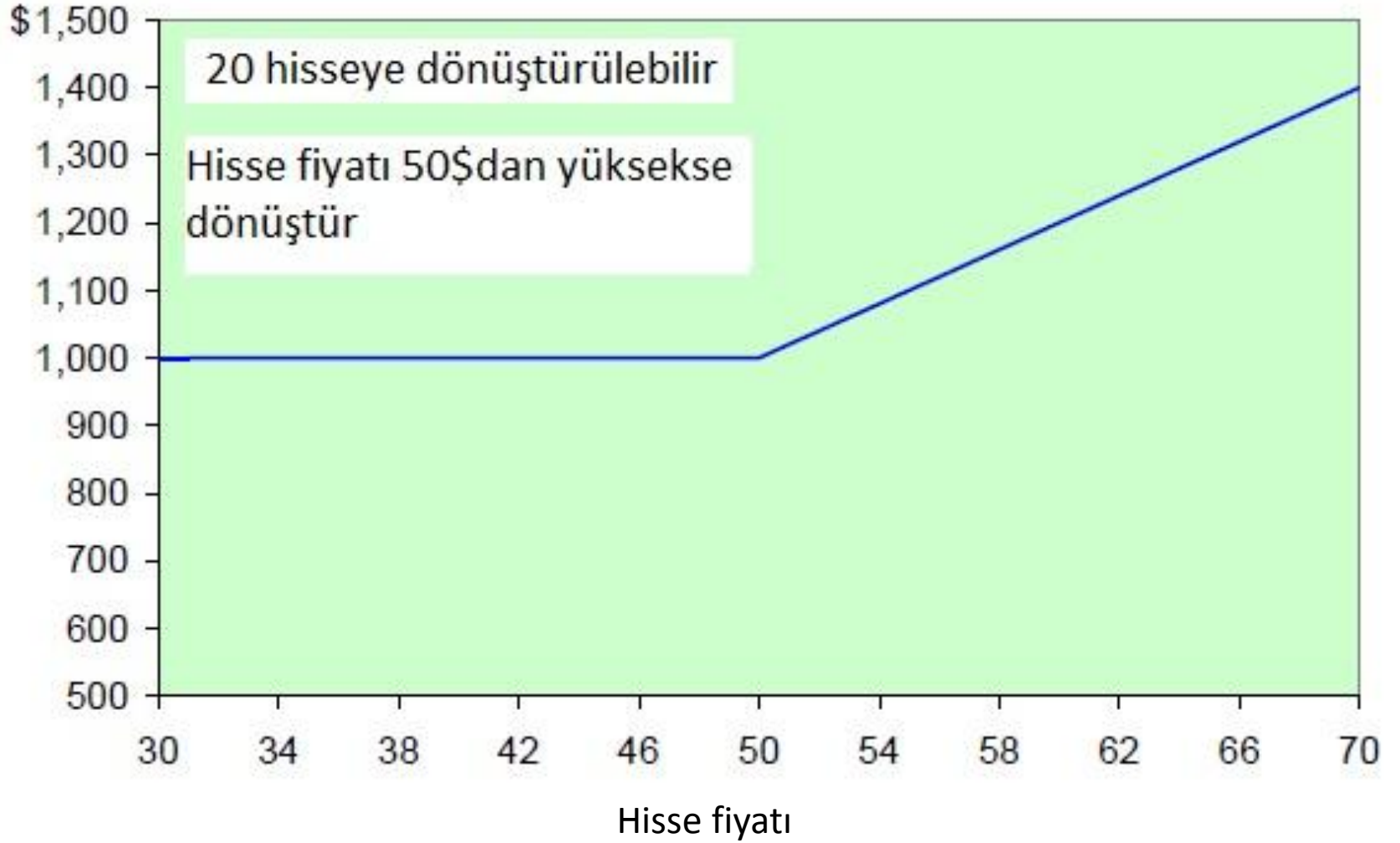
Dönüştürülebilir Tahviller

Firmanız 10 senelik dönüştürülebilir tahviller çıkarmayı düşünüyor. Geçmişte yapılan borçlanmaların (dönüştürülebilir değil) güncel vadeye kadar getirisi %8,2.

Yeni tahvillerin nominal değeri 1000 \$, ve 20 hisse senedine dönüştürülebilir. Bu tahviller eğer normal borç gibi faiz öderlerse değerleri ne olur?

Bugünkü hisse fiyatı 32 \$. Firma temettü ödemiyor, ve getirilerin standart sapmasını yıllık %35 olarak tahmin ediyorsunuz. Uzun vadeli faiz oranı %6.

Dönüştürülebilir tahvil ödemeleri

Dönüştürülebilir tahviller

Varsayalım tahvillerin kupon oranı %8,2. Ne kadar ederler?

Nakit akışları*

Sene	1	2	3	4	...	10
Nakit	82 \$	82 \$	82 \$	82 \$	...	1082 \$

Normal borcun değeri = 1000 \$

Eğer dönüştürülebilir borçsa değeri = 1000 \$ + alım opsiyonu değeri

*Basitleştirmek için yıllık ödemeler

Dönüştürülebilir tahviller

Alım opsiyonu

$$X = 50 \$, S = 32 \$, \sigma = \%35, r = \%6, T = 10$$

$$\text{Black-Scholes değeri} = 10,31 \$$$

Dönüştürülebilir tahvil

$$\text{Bono başına opsiyon değeri} = 20 \times 10,31 = 206,2$$

$$\text{Toplam tahvil değeri} = 1000 + 206,2 = 1206,2 \$$$

$$\text{Verim (getiri)} = \%5,47^*$$

*verim = opsiyon değerini gözardı ederek İVO (IRR)